

Anmälan om svar på remiss av Kompletterande promemoria till betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Remiss från Justitiedepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Justitiedepartementet har remitterat *Kompletterande promemoria till betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)* till Stockholms stad för yttrande. Justitiedepartementet har tidigare remitterat *En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)*. Justitiedepartementet har nu skickat ut en promemoria med kompletterande förslag på remiss. Med anledning av den snäva svarstiden har Stockholms stad behövt inkomma med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande som yttrande.

Syftet med förslagen är att den nya ordningen med tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel ska vara långsiktigt hållbar och inte leda till orimliga konsekvenser i enskilda fall. Förslagen innebär en möjlighet till uppehållstillstånd på grund av anknytning i vissa fall, för en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, om förhållandet har etablerats redan i hemlandet.

De kompletterande förslagen förändrar inte Migrationskommitténs bedömning att förslagen sammantaget leder till att de samlade statliga kostnaderna blir lägre jämfört med vad som skulle gälla vid en återgång till utlänningslagens regler.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Stadsledningskontoret har berett ärendet i samråd med övriga remissinstansers respektive förvaltning.

Stadsledningskontoret konstaterar att de synpunkter som framkom i sitt yttrande rörande ärendet *En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)* kvarstår. Förslagen belyses inte i tillräcklig utsträckning ur ett perspektiv av vilka effekter och konsekvenser de får för landets kommuner.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remissen godkänns.

Stockholm den 20 januari 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Kompletterande promemoria till betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Denna utredning föreslår långtgående förändringar av den svenska migrationspolitiken som även kommer att få följdverkningar för kommunernas möjligheter att bidra till integration av nyanlända. Därför menar vi att det är mycket anmärkningsvärt att utredningen endast behandlas av borgarrådsberedningen i form av ett anmälningsärende. Vi kan inte se någon godtagbar anledning till att ärendet inte behandlades vid kommunstyrelsens sista sammanträde innan årsskiftet.

Vänsterpartiet menar att utredningens förslag inte bidrar till en långsiktigt hållbar, rättssäker och human asyl- och flyktingpolitik. Därför avstyrker vi liggande lagförslag och förordar istället en återgång till en lagstiftning som bygger på den tidigare utlänningslagen och som grundar sig i asylrätten, i solidariteten mellan människor och i en robust välfärd.

Liksom flertalet andra remissinstanser menar vi att tillfälliga uppehållstillstånd riskerar att motverka integration och därmed även arbetsmarknadsetableringen för nyanlända. De föreslagna längderna på tidsbegränsade uppehållstillstånd är dessutom så korta att de särskiljer sig från genomsnittet i Europeiska unionen (EU). Utredningen saknar även en konsekvensanalys av hur lagförslagen kommer påverka kommunerna och deras insatser inom arbetsmarknads- och integrationsområdet.

Därtill har bostadsbristen inte beaktats i utformningen av försörjningskraven vid anhöriginvandring, vilket innebär att kraven i många fall blir orimliga. Det är också problematiskt att utredningen uttrycker att förslaget om språk- och samhällskunskapskrav kan motverka negativa integrationseffekter samtidigt som forskningsstöd saknas för att dessa krav skulle öka integrationen.

Slutligen menar vi att tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel riskerar att få långtgående konsekvenser för kvinnor och barn som utsätts för våld av anknytningsperson. Med ett överhängande hot om utvisning finns risken att kvinnor stannar kvar i en våldsam relation, eftersom alternativet upplevs som ännu sämre. Utredningens förslag ligger därför vare sig i linje med de jämställdhetspolitiska målen som regeringen satt upp eller Barnkonventionen som varit svensk lag sedan förra årsskiftet.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att föredragande borgarråds förslag avslås
2. Att anmälan om svar på remiss av Kompletterande promemoria till betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54) återremitteras
3. Därutöver vill vi anföra följande:

Den förda invandringspolitiken är en stor kostnad och utgör därför en stor belastning för många kommuners ekonomi, vilket vi ser med tydlighet runt om i Sverige. Stockholms stad är inget undandag. Vi eftersöker ett tydligt ställningstagande från majoriteten om att vi likt många andra kommuner inte klarar av en allt för stor invandring utan att stadens kärnverksamheter blir lidande. Undanträngningseffekterna som drabbar stadens invånare, särskilt de som redan är utsatta, är ytterligare ett problem.

Vi beklagar att regeringen i sitt val av fokusområden valt att förbise viktiga delar av migrationspolitiken. Det är märkligt att kommitténs ämnesområde tycks ha begränsats till att i princip endast omfatta vissa detaljer inom asylinvandring och familjeåterförening.

Att flera för kommunerna viktiga frågor, inte berörs av kommittén beror dels på snäva direktiv från regeringen, men också på att kommittén i många fall inte kunde nå en överenskommelse.

Sverigedemokraterna hade istället förordat att en parlamentarisk kommitté skulle fokusera på att utreda viktiga principiella frågor kring asylrätten och dess tolkning, om definitionen av en human asylpolitik, om asylförfarandet, om mottagandet av asylsökande och nyanländas etablering i samhället, om vikten att få till en enhetlig migrationspolitik utan målkonflikter och själv motsägelser, samt om reformer för att förbättra arbetet med verkställandet av utvisningsbeslut.

Vi delar kommitténs uppfattning att uppehållstillstånd som huvudregel bör vara tidsbegränsade. Vi anser dock att skyddsbehovet regelbundet bör prövas då Sverige och i förlängningen även Stockholms stad inte har några förpliktelser gentemot utlänningar utan skyddsbehov.

Stockholm är i behov av minskad asylinvandring. Vi motsätter oss därför kommitténs slutsats om behovet att utöka säkra och lagliga vägar för skyddsbehövande personer. Vi anser att principen om första säkra land, och i slutändan flyktbegreppet i sig, utgår från att personer i behov av skydd söker skydd i det närmaste säkra landet. I sådana fall finns inget behov av några särskilda vägar genom andra länder, eftersom det räcker att korsa en enda landsgräns för att nå säkerhet.

Slutligen är vår utgångspunkt att kostnaderna och ansvaret för asylsökande ska bäras av staten, inte av kommunerna. Vi saknar därför förslag som begränsar asylsökandes rätt att bosätta sig fritt i Sverige. Att nuvarande ordning haft en negativ påverkan på integration och utanförskap är välkänt. Att avskaffa EBO-bestämmelserna skulle leda till att Migrationsverket på centralt håll hade kunnat fördela asylsökande jämnt över landet och därmed undvika att förvärra den segregation som blir allt mer påtaglig i storstäderna.

Remissammanställning

Ärendet

Justitiedepartementet har remitterat ärendet *Kompletterande promemoria till betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)* till Stockholms stad för yttrande. Justitiedepartementet har tidigare remitterat *En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)*. Justitiedepartementet har nu skickat ut en promemoria med kompletterande förslag på remiss.

Syftet med förslagen är att den nya ordningen med tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel ska vara långsiktigt hållbar och inte leda till orimliga konsekvenser i enskilda fall. Förslagen innebär en möjlighet till uppehållstillstånd på grund av anknytning i vissa fall för en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om förhållandet har etablerats redan i hemlandet.

I promemorian föreslås vidare en justerad tidpunkt för beräkningen av tremånadersfristen när det gäller undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring för kvotflyktingar. Det föreslås också ändringar i den föreslagna bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter, så att barn och vissa vuxna ska kunna beviljas uppehållstillstånd om omständigheterna är särskilt ömmande.

De kompletterande förslagen förändrar inte Migrationskommitténs bedömning att förslagen sammantaget leder till att de samlade statliga kostnaderna blir lägre jämfört med vad som skulle gälla vid en återgång till utlänningslagens regler.

Nedan följer de förslag som finns i den kompletterade promemorian:

Uppehållstillstånd på grund av anknytning i vissa fall

Uppehållstillstånd föreslås kunna beviljas en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt utlänningslagen och som har välgrundade utsikter att beviljas varaktigt uppehållstillstånd, om förhållandet framstår som seriöst och har etablerats redan i hemlandet och inte heller särskilda skäl talar mot att tillstånd ges. Uppehållstillståndet bör vara tidsbegränsat och gälla för samma tid som uppehållstillståndet för anknytningspersonen.

Undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring för kvotflyktingar

I de fall då det gäller uppehållstillstånd på grund av anknytning till en kvotflykting, föreslås försörjningskravet i utlänningslagen endast gälla om ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter anknytningspersonens inresa i Sverige, om familjeåterforening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har särskild anknytning till, eller om utlänningen och anknytningspersonen inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Då det nu föreslås en permanent ordning framstår det, enligt promemorian, inte som tillräckligt att endast hänvisa till möjligheten till undantag från försörjningskravet vid synnerliga skäl vilket var förslaget i det ursprungliga betänkandet. För att en kvotflykting ska få samma praktiska möjlighet att nyttja den föreslagna tremånadersfristen som en flykting eller alternativt skyddsbehövande som redan befinner sig i Sverige bör respiten om tre månader räknas från det att

kvotflyktingen reser in i Sverige i stället för från det att uppehållstillstånd beviljats. Ändringar med denna innebörd föreslås därför göras i betänkandets förslag om undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring.

Uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl

I bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter ska det anges dels att barn får beviljas uppehållstillstånd om omständigheterna är särskilt ömmande, dels att detsamma ska gälla för en vuxen person som har vistats i Sverige med uppehållstillstånd och under den tiden fått en särskild anknytning till Sverige. Vid bedömningen av om det finns en särskild anknytning bör även en anknytning som har uppstått under tiden mellan att ansökan om asyl gavs in och att uppehållstillstånd beviljats tas i beaktan.

För att säkerställa att den permanenta ordning med tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel som kommittén föreslår är långsiktigt hållbar måste bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter anpassas så att uppehållstillstånd kan beviljas i de fall där den nya ordningen annars skulle leda till orimliga konsekvenser. Bestämmelsen behöver därför kompletteras.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Stadsledningskontoret har berett ärendet i samråd med övriga remissinstansers respektive förvaltning.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 december 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Staden bedriver sitt arbete rörande integration med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål 1.1 *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskunkunskaper är kort* och mål 1.4. *I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.*

Stadsledningskontoret vill återigen påpeka det positiva i ansatsen att skapa en hållbar migrationspolitik som vilar på en ansats om långsiktiga förutsättningar.

De synpunkter som stadsledningskontoret framhöll i tjänsteutlåtandet rörande ärendet *En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)* med diarienummer KS 2020/1287 kvarstår. Stadsledningskontoret anser fortfarande att förslagen inte i tillräcklig utsträckning belyses ur ett perspektiv av vilka effekter och konsekvenser de får för landet kommuner. En mer utförlig och djupare analys om hur den aktuella målgruppen kan komma att påverka stadens olika verksamheter, så som socialtjänst, arbetsmarknadsåtgärder samt utbildningsområdet efterfrågas fortfarande.